

легитимних очекивања, правној сигурности, правној извесности, социјалној солидарности, и другом. Права из области социјалне заштите је допуштено смањити само након што су искоришћене све друге могућности и није могуће акумулирати фондове неопходне за испуњавање обавеза које држава предузима у овој области;

– Смањење пензија и зарада државних службеника (и функционера) мора бити засновано на околностима изузетно тешке економске ситуације у земљи. Законодавац може привремено смањити пензије и зараде једино када постоји званично саопштење да у држави постоји ванредно тешка економска и финансијска ситуација која није краткорочна, због које држава не може испунити обавезе које је на себе преузела. Смањење мора бити привремено и не сме реметити пропорционални однос између пензија и зарада који је постојао пре кризе. Принципи једнаких права, пропорционалности и правичности неће бити нарушени ако законодавац утврди границу испод које се пензије (и зараде) не могу смањити чак ни у време економске кризе. Могуће је у већој мери смањити једино државне пензије, међутим, и ту се мора уважавати принцип пропорционалности;

– Када у држави постоји посебно тешка економска и финансијска ситуација и када, због тога, постоји потреба да се привремено смање додељене и исплаћиване пензије, није допуштено смањити старосне пензије особама које имају посао или се баве приватним предузетништвом у већој мери у односу на особе које примају такву пензију, а немају посао и не баве се приватним предузетништвом;

– Старосне пензије које су смањене због економске и финансијске кризе морају се надокнадити (овај захтев је повезан и са везом пензије, као сигурне исплате, са правом на власништво заштићено чланом 23. Устава). Смањујући пензије, законодавац мора успоставити механизам за компензацију губитака нанесених дотичним лицима, чиме држава преузима обавезу да након завршетка ванредне ситуације праведно и у разумном року овим лицима надокнади поменуте губитке. У случају када су државне пензије смањене у већој мери, могуће је да се одреди њихово надокнађивање, али у мањој мери од старосних пензија. У својој одлуци од 6. фебруара 2012. године, Уставни суд је, поред осталог, испитао пропорције смањења пензија и утврдио да је правна регулатива за смањење државних пензија у извесној мери противуставна. Није утврђено да су пропорције смањења старосних пензија противуставне, али је утврђено да је правна регулатива којом се пензије пензионера који раде (или воде неки приватан посао) смањују у већој мери, противуставна. Уставни суд је изразио то мишљење док је разрађивао раније формулисану доктринарну одредбу према којој законодавац не може прописати законску регулативу којом ће се особи којој је додељена и исплаћује јој се старосна пензија (укључујући ту и државну пензију), због тога ограничити могућност да слободно одабере занимање или приватни посао, тј. биће јој